

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 87 0 P 028382 20 Rev
Banjaluka, 06.7.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice M. rođ. N. S., kći M. iz T., koju zastupa punomoćnik P.-O. I., advokat iz D., protiv tuženog M.G., sin P. iz T., koga zastupa punomoćnik B.B., advokat iz T., radi podjele zajedničke imovine, vrijednost predmeta spora: 35.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 87 0 P 028382 20 Gž od 30.4.2020. godine, na sjednici održanoj dana 06.7.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.125,00 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Tesliću broj: 87 0 P 028382 19 P od 02.12.2019. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev, te utvrđeno da je tužiteljica, po osnovu sticanja u braku sa tuženim, suvlasnik sa dijelom od 1/2 na pokretnim stvarima: spavaćoj sobi (francuski ležaj, ormar i komoda), stoliću, dva tepiha veličine 2x3 metra, jedan tepih veličine 2,5 x 3 m, četiri kompleta posteljina, osam zavjesa, kuhinji (pet visećih elemenata) i mikrovalnoj peći marke "OK", što je tuženi dužan priznati.

Stavom II izreke prvostepene presude, u odnosu na preostali dio tužbenog zahtjeva, iznad dosuđenog, tužbeni zahtjev je odbijen.

Obavezana je tužiteljica da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.550,00 KM.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 87 0 P 028382 20 Gž od 30.4.2020. godine, žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u pobijanom dijelu kojim je odbijen njen zahtjev da se utvrdi da je suvlasnik, sa dijelom 1/2, na dvosobnom stanu u T., ulica ... površine 56 m², koji je uknjižen na ime tuženog u zk. ul. 448 KO T.G. i u dijelu kojim je obavezana da naknadi parnične troškove tuženom, te je odbijen zahtjev tuženog da se obaveže tužiteljica da mu naknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 1.125,00 KM.

Blagovremenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu odluku u odbijajućem dijelu koji se odnosi na predmetni dvosoban stan, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija uvaži i osporena presuda preinači tako da se u cjelosti usvoji njen zahtjev, ili da se u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi osporava njene navode i predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana, a tužiteljica obaveže da mu naknadi troškove sastava odgovora na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj fazi postupka, s obzirom na navode revizije kojima se osporava drugostepena odluka, je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je, po osnovu sticanja u braku sa tuženim, suvlasnik sa dijelom od 1/2 na spornom dvosobnom stanu, te da je tuženi dužan to priznati i dozvoliti da se to njeno pravo upiše u odgovarajuće javne evidencije i naknaditi joj troškove parničnog postupka.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju osporene odluke, pokazalo se nespornim – da su parnične stranke zaključile brak 9.8.1988. godine, koji je razveden presudom Osnovnog suda u Tesliću broj: 87 0 P 004801 09 P od 25.5.2010. godine i da je zajedničko mladb. dijete M.B., rođena1995. godine, povjerena na brigu i vaspitanje ocu (u ovom postupku tuženi), uz obavezu majke (ovdje tužiteljice) da doprinosi određeni novčani iznos njenom izdržavanju; da je njihov brak faktički bio prekinut duži period i prije nego što je dana 27.11.2009. godine podnesena tužba za razvod braka; da je tuženi bio čitavo vrijeme zaposlen, a tužiteljica od 1998. godine, i da je ostvarivao nešto veću zaradu od tužiteljice; da su tokom trajanja braka živjeli u zajedničkom domaćinstvu sa roditeljima tuženog u stanu koji je predmet ovog spora; da je tužiteljica u ovom stanu (na molbu djece) nastavila živjeti i nakon razvoda braka (tužitelj radi u inostranstvu) sve do 2018. godine; da je predmetni stan dodijeljen na korištenje ocu tuženog koji je sa nadležnim organom zaključio ugovor o njegovom korištenju, dana 01.8.1980. godine i tako stekao svojstvo nosioca stanarskog prava; da su ga tada koristili – otac P.M., majka A.M., te njihova djeca, tri sina (među kojim i tuženi) i supruga od najstarijeg sina; da je otac umro 1998. godine, pa je stanarsko pravo preneseno na majku tuženog, A.M. (koja je umrla 2010. godine); da je ona, u postupku privatizacije državnih stanova, dala saglasnost da predmetni stan otkupi tuženi, temeljem čega je on sa prodavcem, dana 01.7.2002. godine, zaključio ugovor o otkupu stana na otplatu broj: Ov br. ..., sa rokom otplate od 20 godina (koji još nije istekao); da je tuženi na osnovu tog ugovora, u odgovarajućim javnim evidencijama, upisan kao suvlasnik sa dijelom od 58/1391 na parceli k.č. 806/6, ul. ..., dvorište i stambena zgrada ukupne površine 604 m², a sa 1/1 na predmetnom stanu koji se nalazi u prizemlju zgrade koja je sagrađena na navedenoj parceli.

Temeljem takvih utvrđenja nižestepeni sudovi nalaze da je nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu bio najprije otac tuženog, a zatim majka, uz čiju saglasnost i uz pristanak ostalih njenih potomaka, je tuženi izvršio otkup tog stana, slijedom čega tužiteljica nije imala nikakav pravni osnov da stekne svojstvo nosioca stanarskog prava ili druga prava koja bi proizlazila iz tog svojstva, slijedom čega zaključuju da predmetni stan predstavlja posebnu imovinu tuženog, pa imajući u vidu odredbu člana 270. stav 7. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ), odbijaju zahtjev tužiteljice u ovom dijelu.

Nižestepene presude su pravilne i zakonite i navodima revizije nisu dovedene u ozbiljnu sumnju.

Prvostepeni sud je, suprotno tvrdnji revizije, u obrazloženju svoje odluke svestrano razmotrio izvedene dokaze, koji su relevantni za donošenje odluke u pobijanom dijelu, kako propisuje odredba člana 8. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), a za svoju odluku je dao jasno i argumentovano obrazloženje. Odlučujući o žalbi tužiteljice, drugostepeni sud je prihvatajući činjenične navode prvostepenog suda i materijalnopравни osnov na kojem je

zasnovana prvostepena odluka, odgovorio na sve relevantne žalbene navode, kako nalaže odredba člana 231. ZPP, pa ne stoji tvrdnja revidentice da su nižestepene presude zasnovane na povredi odredaba parničnog postupka.

Na predmetnom stanu nije ni tuženi stekao stanarsko pravo, pa ga nije mogla steći ni tužiteljica temeljem odredbe člana 19. stav 2. Zakona o stambenim odnosima (Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH" br. 14/84 – prečišćeni tekst, 12/87 i 36/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 19/93, 12/99 i 31/99 – u daljem tekstu: ZSO), na koju se neosnovano poziva u reviziji. Kako tužiteljica, a ni tuženi kao njen bračni supružnik, nisu bili nosioci stanarskog prava na predmetnom stanu, bez osnova je i pozivanje na odredbe člana 2. stav 1, i člana 20. stav 1. ZSO. Ovdje se nije radilo o prenošenju stanarskog prava na člana porodičnog domaćinstva poslije smrti nosioca stanarskog prava ili u slučaju prestanka korištenja stana iz nekog drugog razloga, pa nema mjesta primjeni ni odredbe člana 22. stav 1. i stav 2. ZSO.

U konkretnom slučaju nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu je bila majka tuženog i ona je, saglasno odredbi člana 10. stav 1. Zakona o privatizaciji državnih stanova ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 11/00 do 71/10 – u daljem tekstu: ZPDS) imala pravo na njegov otkup. Takođe je, saglasno odredbi člana 10 stav 3. ZPDS, mogla dati saglasnost da stan otkupi neko od članova njenog porodičnog domaćinstva. Nije sporno da je majka tuženog to svoje imovinsko pravo (pravo na otkup stana i po tom osnovu sticanja prava svojine na istom), uz saglasnost svoje ostale djece, kao svojih nasljednika, prenijela na tuženog kao svog sina i jednog od nasljednika. Da je stan otkupila ona, po redovnom toku stvari, taj stan bi ušao u ostavinsku masu poslije njene smrti i nasljedili bi ga njeni potomci. Radilo se dakle, o svojevrsnom raspolaganju imovinom, odnosno imovinskim pravom, za života, koje je izvršila majka tuženog, uz saglasnost svojih potomaka, koji bi po zakonu bili pozvani da naslijede njenu imovinu.

Da bi neka imovina imala status zajedničke imovine nije dovoljno da je stečena u toku trajanja bračne zajednice, nego i da je to sticanje ostvareno zajedničkim radom (član 270. stav 5. PZ), a imovina koju u toku bračne zajednice jedan bračni supružnik stekne po nekom drugom zakonskom osnovu, njegova je posebna imovina (član 270. stav 7. PZ).

Iz naprijed izloženog činjeničnog stanja proizlazi, da predmetni stan tužiteljica i tuženi nisu stekli zajedničkim radom. Taj stan nije njima dodijeljen na korištenje. Ni jedno od njih nije steklo stanarsko pravo na predmetnom stanu, slijedom čega su, usput rečeno, predmet ovog spora i okolnosti konkretnog slučaja, neuporedivi sa nekim drugim odlukama raznih sudova, na koje se poziva revidentica, a u kojima je jednom od supružnika bio dodijeljen stan na korištenje, pa se radilo o drugačijoj pravnoj situaciji.

U ovom slučaju je tuženi uz saglasnost svoje majke kao nosioca stanarskog prava otkupio stan, pa je pravilan zaključak nižestepenih sudova, da on nikada nije bio nosilac stanarskog prava, niti zakupac spornog stana, zbog čega tužiteljica, kao njegov bračni supružnik nije mogla ući u krug lica koja bi imala pravo na otkup stana pod uslovima propisanim odredbama ZPDS i da stoga predmetni stan nije stečen radom i ne predstavlja zajedničku imovinu parničnih stranaka. Ovo i kod okolnosti da je jedan manji dio otkupne cijene plaćan (otplata je još u toku, jer je plaćanje ugovoreno u ratama, u roku od 20 godina) za vrijeme trajanja bračne zajednice - što bi podrazumjevalo da je taj dio plaćen zajedničkim sredstvima supružnika - jer tužiteljica po tom osnovu ima pravo samo na obligacionopravni zahtjev, saglasno odredbi člana 272. stav 4. PZ.

Ni isticanje tužiteljice da je u predmetnom stanu živjela dugi niz godina, to jeste duže od osam godina, pa da je i po tom osnovu stekla ista prava kao i nosilac stanarskog prava (uključujući i pravo na otkup stana), nije moglo ishoditi drugačiju odluku, jer ovo stanovanje nije bilo

bespravno (što ima u vidu odredba člana 30. ZSO), nego je stan koristila uz saglasnost nosioca stanarskog prava, majke tuženog.

Naprijed je objašnjeno da tuženi nije bio nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu, pa se tužiteljica, suprotno njenoj tvrdnji, nije mogla, po sili zakona, smatrati nosiocem stanarskog prava, niti je to svojstvo stekla po nekom drugom osnovu, pa ni ovi revizioni navodi nisu od uticaja na rješenje ovog spora.

Navedeni razlozi i ostale revizione tvrdnje čini irelevantnim za rješenje ove pravne stvari, slijedom čega je odlučeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, jer se ne radi o nužnom trošku koji ima u vidu odredba člana 387. stav 1. ZPP. Ovo tim prije što taj odgovor, po sadržini i svojoj suštini, odgovara činjenicama i pravnim shvatanjima koje je tuženi već isticao tokom postupka.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić